1971 FEB 27

- Ezért műveletlenek?
- Tanulni — külföldön
- Gazdag kulturális program
- A Staféta ősbemutatója
- Vendégünk volt: Papp Laci

SZEGEDI
Egyetem

IX. évf. 2. szám — A SZEGEDI FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK LAPJA — 1971. február 23.

Huszonegy csomag

Az intézményes gyűjtésen kívül a Ságvári Endre gyakorló általános iskola nevelő testülete más módon is segítségére sietett egy árvízsújtotta község lakóinak.

Az egyik pedagógus, Karácsonyi Lászlóné, kezdeményezésére kapcsolatot teremtettek a Szabolcs-Szatmár megyei Penyige község pedagógusaival, és a teljes árvízkárt szenvedett pedagógusoknak, valamint egyedülálló idős embereknek huszonegy, összesen 236 kilógramm súlyú csomagot küldtek. Ily módon 16 család gondjain igyekeztek enyhíteni.

Pályázat

A Szegedi Egyetem Szerkesztősége tehetségkutató pályázatot hirdet az egyetemek, valamint a főiskola oktatói, dolgozói és hallgatói részére.

Pályázni lehet 4 sűrűn gépelt oldalnál nem hosszabb novellával, riporttal és humoros írásokkal. Beadási határidő: március 20. Címünk: Szegedi Egyetem Szerkesztősége, Szeged, Dugonics tér 12.

Mindhárom kategóriában az alábbi pályadíjakat tűzzük ki:

I. 600 forint,
II. 400 forint,
III. 300 forint.

A legjobb írások közlését vállaljuk. A pályázat jeligés, a pályázók nevüket és pontos címüket zárt borítékban közöljék.

SZEGEDI EGYETEM SZERKESZTŐSÉGE

„Egyetemisták Szegedért" — egyetemisták a betegekért

A gimnázium, az egyetem padjaiban ülve még azt hisszük, hogy a könyvek, az előadó szavait lesve mindent elsajátíthatunk. Ha a leendő tanár először kerül szembe egy osztállyal, s egy medika a segítségére váró emberrel, nem valószínű, hogy elméleti tudása legjavát demonstrálja ezen a találkozáson. Sőt amit esetleg jelesen tud szavakba formálni, azt a gyakorlat nyelvére csak elégséges szinten sikerül lefordítania. Pedig a cél ez, a tanulás eszköz ennek eléréséhez. Nem találkoztam tanárjelölttel, aki ne lelkesedett volna az első „életszagú" iskolai munkáért, vagy orvostanhallgatóval, akit a kínálkozó önálló orvosi tevékenység ne csábított volna.

Hogy az egyetemista fiatalemberek társadalmi munkát vállalnak, dicséretes dolog. Az, hogy útépítkezéseknél, mezőgazdaságban is segédkeznek, olykor szükséges. *De, hogy társadalmi munkaként olyan feladatokat is vállalnak, melyek leendő hivatásuk gyakorlásához segíti őket — okos és hasznos kezdeményezés.*

Körülbelül másfél éve annak, hogy a fővárosi egyetemisták elindították az „Egyetemisták Budapestért" mozgalmat. Vidéken elsőként a SZOTE kiszistái követték példájukat, az „Egyetemisták a városért" mozgalom életre hívásával. Kezdeti formájában az egyetemisták minden irányú társadalmi munkája volt a cél; legyen az kőművesmunka, vagy ismeretterjesztő előadás tartása.

Az orvostudományi egyetem kiszesei maguk keresték fel a város vezetőit, és ajánlották fel, — az ismereteiknek megfelelő — hasznos tevékenységet, segítséget Szeged lakóinak. Ennek eredményeként a napokban összeültek a városi Vöröskeresztnek, a Népfront városi bizottságának, a KISZ városi bizottságának vezetői, a kerületi főorvosok és az egyetemi KISZ-bizottság képviselői. A kerekasztal beszélgetésen egyezmény született köztük. A két vizsgaidőszak között harmincnyolc hallgató az általános iskolások elsősegélynyújtási tanfolyamain fog előadást tartani a Vöröskereszt kérésére. Az első kerületben 50, a második kerületben 30, a harmadik kerületben 50 medika segítségére számítanak. Hogy milyen területeken hasznosítható még az orvosjelöltek munkája? Az üzemi szűrővizsgálatokon, a körzeti orvosi rendelőkben, az öregek napközi otthonaiban. Fő feladatuk az emberi kapcsolatok kialakítása és a gyógyítás elősegítése. Számukra is hasznos még, ha az üzemi, körzeti felmérések munkájába is belekóstolnak. Szívesen vállalják, hogy otthon fekvő betegeket meglátogatnak, gondoznak. Emellett a Népfrontnak, a különböző egészségügyi kérdésekkel kapcsolatos bizottsági üléseire is meghívnak néhány medikát, vagy fiatal oktatót, akik javaslataikkal, gondolataikkal segítenék ezeknek a szerveknek eredményes munkáját.

Ezek az önként vállalt, időt igénylő felajánlások kétségtelen, hogy veszélyt is rejtenek magukban. Tisztában vannak ezzel a fiatalokat tárt ajtókkal várók is. A segítségnek örülnek, de csak akkor fogadhatják jószívvel, ha nem megy a tanulás, az egyetemi kötelezettségek rovására. Azt vallják, hogy a leendő orvosok számára a társadalmi munka elsősorban a hivatásszerű felkészülést jelenti. Valószínű azonban, hogy hasonlóan hasznos és kedvvel végzett munkát nemcsak a SZOTE hallgatói vállalnának városukért. És talán nemcsak az egyetemisták. Egy névváltoztatás: „Az ifjúság Szegedért" csak előnyére válna a mozgalomnak, a fiataloknak és a városnak is.

CHIKÁN ÁGNES

Riporter kerestetik

A korábbi nagysikerű versenyekhez hasonlóan a Magyar Televízió — ezúttal a Magyar Rádióval közösen — ismét megrendezi a

Riporter kerestetik

vetélkedőt. A vetélkedőn azok az érettségizett vagy magasabb iskolai végzettségű fiatalok vehetnek részt, akik kedvet és tehetséget éreznek a rádió- vagy tv-riporteri pálya iránt és 1971. március 15-ig betöltik a tizennyolcadik életévüket, de nem haladják túl a harminc éves korhatárt.

A résztvenni szándékozók készítsenek

— egy 5 percnél nem hosszabb hangos anyagot 9½ m/perc sebességű kétsávos magnetofonszalagon, és
— egy 3 gépelt oldalnál nem nagyobb terjedelmű írásművet.

A jelentkezők maguk választhatják a pályaművek műfaját (interjú, riport, kommentár, karcolat, glossza, cikk vagy más publicisztika). A két pályamű közül legalább az egyik ifjúsági témát dolgozzon fel és műfajilag különbözzenek egymástól.

A pályázatokat *önarcképpel* és a *legfontosabb személyi adatokkal* (név, lakcím, foglalkozás, munkahely, érdeklődési kör) arra a címre küldjék, amelyik lakóhelyükhöz legközelebb esik.

Címek:

Budapest, Magyar Rádió és Televízió Ifjúsági osztálya, Budapest 5. Postafiók 250.
Miskolc, Magyar Rádió Miskolci Stúdiója, Bajcsy-Zsilinszky u. 13. Sajtóház.
Debrecen, Hajdú-Bihari Napló, Tótfalusi tér 10.
Pécs, Magyar Rádió Pécsi Stúdiója, Zetkin Klara u. 1.
Győr, Magyar Rádió Győri Stúdiója, Sallay Imre u. 28.
Szeged, Csongrád Megyei Hírlap, Magyar Tanácsköztársaság útja 10.

A borítékra írják rá: „Riporter kerestetik".

A legtehetségesebb jelentkezők a rádióban és a televízió képernyőjén egyaránt bizonyságot tehetnek képességeikről. A vetélkedő legsikeresebb résztvevői értékes jutalomban részesülnek, az arra alkalmas versenyzőket a vetélkedő befejezése után a Magyar Rádió és Televízió riporterként foglalkoztatja.

Jelentkezési határidő: 1971. március 1.

ELŐADÁSOK

A József Attila Tudományegyetem, a TIT Szeged városi szervezete, valamint a Bartók Béla Művelődési Központ „Korunk tudománya" című előadássorozatának második foglalkozásaként a „Modern történettudomány — korszerű eszközök" címmel dr. Mérei Gyula tanszékvezető egyetemi tanár, a történeti tudományok doktora tartott előadást február 8-án, hétfőn este 6 órai kezdettel a Bartók Művelődési Központban. Megnyitót mondott dr. Serfőző Lajos, egyetemi docens, rektorhelyettes.

☆

Műemlékek, múzeumok, történelemoktatás Észak-Angliában címmel előadást tartott február 18-án a TIT Csongrád megyei szervezetének történelmi szakosztályában *dr. Kovács Zoltán* főiskolai adjunktus.

Diákköri konferencia a SZOTE-n

A SZOTE Tudományos Diákköri Konferenciáján (február 12—13) 33 előadás hangzott el. Ezek közül Hallei és Pozsonyi testvéregyetem 2—2 német illetve magyar nyelvű diákköri dolgozata is felolvasásra került. 9 előadást a gyógyszerészkar, 20 előadást az orvos kar hallgatói tartottak. A dolgozatokat tíz tagú — tanárokból, asszisztensekből és hallgatókból álló — zsüri bírálja el. *A 17 legjobb munkát a Pécsi Országos Diákköri Konferenciára küldik.*

Nemzetközi elismerés

Dr. Szontágh Ferenc egyetemi tanárt a szülészeti klinika igazgatóját, a World Association for Gynecological Cancer Prevention tanácsa ügyintéző tagjává választotta. Dr. Simon Miklós egyetemi tanárt a bőrgyógyászati klinika igazgatóját a Német Dermatologiai Társulat (Essen) tiszteletbeli tagjává választotta.

Szovjet kultúra a szegedi lapokban

Fenyvesi István, a Tanárképző Főiskola Orosz Tanszékének vezetője Az orosz és szovjet kultúra a szegedi lapokban címmel feldolgozta 50 szegedi újság, folyóirat, időszaki kiadvány 1944 és 1970 között megjelent anyagait. A 464 oldalas kötet 2487 tételben mutatja be a hatalmas anyagot. A könyv a Somogyi Könyvtár és a főiskola közös kiadványa.

Szalagavató

A JATE Ságvári Endre Gyakorló Gimnáziuma február 13-án este a gimnázium dísztermében megrendezte a IV. osztályos tanulók hagyományos szalagavató báljat.

Segítség a külföldre utazóknak

Az 1970/71-es tanév második felében külföldi részképzésre utazó nyelvszakos hallgatók kaptak: a havi 70 rubel alapösztöndíjon kívül:

— Tanulmányi ösztöndíj kiegészítést, ha átlaguk 4,6 fölött volt.
— Rendkívüli szociálissegélyként 1000 és 1500 forintos vásárlási utalványt, ha a család egy főre eső átlagkeresete nem haladja meg az ötszáz forintot. (14 hallgató részesült ebben a segélyben.)

Vitrayt kérdeztük

Február 16-án este az Auditórium Maximumban, a Collégium Artium rendezvénysorozata keretében vendégünk volt Vitray Tamás. A sokoldalú tv-riporter nagy sikert aratot „kérdezz—felelek játékáról" lapunk következő számában részletesen beszámolunk.

Pártnap

Pártnapot tartott február 17-én az Orvostudományi Egyetem pártbizottsága. A szemészeti klinika előadótermében *Sipos Géza*, az MSZMP Szeged városi bizottságának első titkára tartott konzultációs előadást a X. pártkongresszus határozataiból adódó feladatokról az orvosegyetem oktatóinak, dolgozóinak és hallgatóinak.

Kovács András a Staféta című film vetítése után az Auditórium Maximumban a film vitáján.

(Leonhardt Mária felvétele)

Megoldás: egy utasítás módosítása

Pályázat, elhelyezkedés a jogikaron

A művelődésügyi miniszter 168/1968 sz. utasítása rendelkezik a felsőoktatási intézmények nappali tagozatán végző hallgatók munkábalépésének elősegítéséről. Vagyis arról hogy az állások elosztása pályázati rendszer alapján történik, amelynek értelmében március 31-ig kell pályázniuk a hallgatóknak. Harmadik éve tudott, ismert és bevált módszere ez a végzős hallgatók elhelyezkedésének. De vajon minden intézmény számára egyértelműen kedvező ez a rendszer? Hogyan alakul ez a jogi karokon, ahol az egyetemi képzés kilenc féléves? Hogyan bonyolítják le ők a pályázatokat, el tudnak-e megfelelően helyezkedni hallgatók? Ezekre a kérdésekre kaptam választ, amikor felkerestem *dr. Dobler Lászlót* a jogi kar Tanulmányi Osztályának vezetőjét.

Elmondta, hogy a kezdet kezdetén, tehát a rendelet megjelenése után azonnal kellett számolniuk ezzel a nehézséggel. A társegyetemek jogi karához hasonlóan megegyeztek a Legfőbb Ügyészséggel és az Igazságügyi Minisztériummal, hogy a bírósági illetve az ügyvédi munkaközösségi állásokat december elejéig hirdessék meg. A vállalatok és TSZ-ek viszont még most is az említett rendelkezés szerint írják ki a pályázatokat. Az egyik évfolyamnak így a március végi határidő már késő, a másiknak meg túl korai. Az is evidens, hogy a munkaerőt kereső vállalatok nem várhatnak addig, amíg a következő évfolyam elvégzi a kilencedik félévet. Gyakorlatilag így a jogi karon végző hallgatók egy része doktorrá avatása után sem tudja hol fog elhelyezkedni.

Az 1970/71-ben végzett jogászoknak körülbelül 50%-át érintette kedvezőtlenül ez a miniszteri rendelkezés. Mindössze egy központi módosításra lenne szükség arra, hogy az említett intézkedés néhány felsorolt felsőoktatási intézményen kívül nem vonatkozik még az egyetemek jogi karaira sem, valamint, hogy erről a módosításról az oktatásban érdekelt főhatóságokon kívül más különböző tárcák is tudomást szerezzenek.

Nem figyelmen kívül hagyható szempont az sem, hogy a jogi kar az idén végzettek közül szeretne gyakornokokat felvenni, a rendelkezés értelmében erre viszont csak augusztus 1-től nyílik béralap.

Utoljára, de nem utolsó szempontként nem mindegy még az sem, hogy a végzős jogászok éppen legkritikusabb időpontban, — szakdolgozat védése, államvizsgák — kénytelenek elhelyezkedésük miatt is idegeskedni.

„Előpályázat" — félsiker

Lapunkban már hírt adtunk arról, hogy a bölcsész kari Pályázati Bizottság „előpályázat"-i lehetőséget biztosított azoknak az ötödéves nyelvszakosoknak, akik az 1970/71-es tanév második felében utaznak ösztöndíjas külföldi részképzésre. Ennek értelmében a Pályázati Bizottság szerette volna február 1-ig, tehát az esedékes külföldi kiutazásokig rendezni a pályázat útján elhelyezkedni szándékozó hallgatók ügyét.

Mennyiben sikerült ez megvalósítani? Ezzel a kéréssel fordultunk *Janurik Tamás* kari titkárhoz.

Megtudtuk tőle, hogy bár az eredeti december eleji határidőt meghosszabbították egy hónappal, a megyétől még így is korai volt kérni a pályázati igények elküldését. Egyszerűen azért, mert az eddigi gyakorlat szerint csak február 25-ig kellett konkrét állás igényeiket a Köznevelés-i meghirdetésre leadniuk. Csupán az illetékes megyék hivatalos szerveitől függött tehát az akció sikere, attól, hogy elvégezték-e a felmérést hamarabb, kívántak-e segíteni az így hátrányosabb helyzetbe került hallgatókon.

A 25 külföldre utazó hallgató közül 4 Békés megyébe, 3 Csongrád megyébe, 3 Szegedre, 2 Bács-Kiskun megyébe, 1 Pest megyébe, 7 Budapestre, 2 Komárom megyébe, 2 Győr megyébe, 3 Veszprém megyébe, 1 Somogy és 1 Baranya megyébe adta be pályázatát.

Békés megye minden pályázót el tudott helyezni Békéscsaba, Gyula, Orosháza középiskoláiba, illetve Szarvason átalános iskolába. *Csongrád megye* arra hivatkozva hogy a közigazgatási átszervezésekkel a kinevezési jogkörök decentralizálódnak *semmilyen segítséget nem tudott nyújtani.* Szegeden, mint ismeretes véglegesített pedagógusi állás nincs. *Bács-Kiskun megye* egyáltalán nem válaszolt. A *Pest megyei* pályázó gödöllői gimnáziumban kapott helyet. A *Budapestre* igyekvők kizárólag két nyelvszakosak, kérdőívükbe „fordító vagy tolmács" illetve „kereskedelmi levelező" igényt írtak be. Ebben sajnos nem kaphatnak segítséget. *Komárom megye* elhelyezi társadalmi ösztöndíjasait április 15-ig a hallgatók szüleivel közli a lehetőségeket. *Győr megye* válasza: középiskolás magyar—orosz szakos állás helyett általános iskolait tud biztosítani. *Veszprém megye* szintén elhelyezte mindhárom pályázóját, ugyanígy *Somogy és Baranya megye is.*

Mi tehát az összkép?

Tulajdonképpen fél munkát végzett a bizottság — mondta Janurik Tamás —. Megnyugtatóan nem zárta le senki ügyét sem, csupán konkrét és kevésbé konkrét ígéreteket kaptak. Akinek biztos állása van, annak sincs még kinevezése, a kiutazott hallgatók felének meg egyáltalán semmilyen sincs. Ebből az következik, hogy a bizottság nem tekinti lezártnak ezt a kérdést. A szokásos májusi pályázatok idején e hallgatók helyett és értük intézkedni fognak. Megkönnyíti munkájukat, hogy ismerik körülményeiket, igényeiket. Élni fognak a minisztérium adta lehetőséggel is, azzal, hogy májusban a meghirdetett pályázatokat futárposta útján eljuttatják a külföldön tanulókhoz, hogy ők is választhassanak.

Az előpályázatról még annyit, hogy kísérleti jelleggel a JATE kezdeményezte először. Ha nem is hozott kielégítő eredményeket, feltétlenül folytatandó próbálkozás.

S. N. E.

Válaszol: az MM. képviselője

A KISZ Központi Bizottság Egyetemi és Főiskolai Osztálya január 25—27-ig Budapesten rendezte meg a felsőfokú oktatási intézmények és karok KISZ-titkárainak téli, háromnapos vezetőképző tanfolyamát.

A tanfolyam második napján a felügyeletet és irányítást gyakorló minisztériumok képviselői ellátogattak a KISZ KB. Központi Iskolájára és válaszoltak az intézménytípusonként szekciókban ülésező KISZ-vezetők kérdéseire.

A Művelődésügyi Minisztérium képviselőjének, *Kahulits László* főosztályvezetőnek feltett kérdések közül azokkal szeretnénk megismertetni olvasóinkat, amelyek intézményeink hallgatóit is közvetlenül érintik.

Államvizsga

A legtöbb kérdező arra volt kíváncsi, hogy milyen változás várható az államvizsgákkal kapcsolatban? Válaszul megtudtuk az MM. álláspontját, miszerint az államvizsgát nem egy, csupán összefoglaló jellegű vizsgának tekintik, ezért szükségessé vált módosítása. Az új államvizsga szabályzat kidolgozására szakbizottságot hoznak létre. Természetesen amíg ez a munka folyik, addig a jelenlegi rendszer érvényes.

Menza

Jónéhány KISZ-vezető a menzákkal, pontosabban a menza-normákkal kapcsolatban feltett kérdésekre várt választ. Megismertünk egy utasítást, ami kötelezi a menzákat arra, hogy az esetenkénti megtakarításokat időnként, pl. vizsgaidőszakban az élelmezés erősítésére használják fel. Örömmel szereztünk tudomást a pénzügyminiszter azon tájékoztatójáról, hogy előre láthatólag 1972-ben meg tudják oldani a mozgó menza-norma bevezetését.

Ösztöndíj

Többen örömmel nyugtázták, hogy a második félévtől az első éves hallgatók is kapnak tanulmányi ösztöndíjat, de feltették a kérdést, miért a minimumot? Az indoklás így hangzott: az ösztöndíj alsó határának biztosítása mellett az első éves hallgatók továbbra is tandíjmentesek.

Kereseti igazolás

Pécsi KISZ-vezetők kérdezték, hogy mi a teendő abban az esetben ha valaki nem valóságnak megfelelő kereseti jövedelem igazolást szerez be, van-e lehetőség visszaellenőrzésre? Kahulits László válaszában a KISZ-szervezetek lehetőségeit és felelősségét hangsúlyozta. Javasolta, hogy az ilyen esetben a KISZ-szervezet kezdeményezzen fegyelmi felelősségrevonást és a visszaélést elkövető hallgatóktól vonják meg a kedvezményeket.

A fentieken kívül felmerült a túlterhelés problémája, a hiányos jegyzetellátás, valamint a nem tankönyvkiadónál készülő jegyzetek magas ára, aminek oka: a magasabb szerzői honorárium.

Kelemen Gábor

Ezért műveletlenek?

Hozzászólás Magyar Imre felméréséhez

Napjainkban, a sokféle divathullámmal együtt — a különböző felmérések korát is éljük. Látszólag nagyon egyszerű egy felmérést lefolytatni, mert csak „kérdezők" és „felelők" szükségesek, és ha a válaszok megszülettek, már lehet is az eredményeket értékelni.

Mielőtt egy ilyen esetet vizsgálnánk — tegyünk kísérletet az „általános műveltség" fogalom megközelítésére. Az általános műveltséget csak néhány évtizeddel ezelőtt is még úgy értelmezték, mint egyes dolgokra, eseményekre vonatkozó ismeretek összességét. A fogalom mai jelentése korunk információ mennyiségének robbanása és a telekommunikációs forradalom hatásaként alakult ki. Egyre kevésbé tűnik lehetségesnek — és főként szükségesnek — a lexikális ismeretek memorizálása. Így az általános műveltség ma sokkal inkább metodikák ismerete, jártasság és készség a problémák megoldására. Persze nem szabad elfelejteni, hogy ez a fogalom általános megközelítése, és egy konkrét társadalmi csoport esetében csak sokszoros áttételeken érvényesül. Hiszen más az, amit akadémikusaink általános műveltségének mondunk, és az is, amit például a főiskolásoknál ebbe a kategóriába sorolunk. Ezzel a ténnyel nemcsak számolni kell egy felmérés során, de tükrözniök kell ezt a csoport-sajátosságot a kérdéseknek is. Más szóval a „kérdezőknek" olyan ismereteket szükséges felhasználniok, melyekkel jól körülírható az illető társadalmi csoport szociális — kulturális — morális helyzete, sajátoságai, illetve hasonlóságai más csoportokkal.

A Valóság 1971/1. számában jelent meg *Magyar Imre: Orvostanhallgatók általános műveltsége* c. dolgozata. Magam is orvosegyetemen dolgozom, ezért különös érdeklődéssel olvastam egy felmérés eredményeiről, amely „az általános műveltség megítélését" tűzte ki célul.

A cikk elolvasása után azonban úgy tűnik, hogy az elénk tárt felmérés eredménye — nem megítélhető.

Egy felmérés eredményessége sok feltételen múlik, de a két alapvető követelménynek érvényesülnie kell, nevezetesen a válaszolóknak reprezentálniuk kell az illető társadalmi csoportot — a kérdéseket pedig célszerű úgy megválasztani, hogy helyes feleletük a csoporttól elvárható legyen.

Nézzük először a hallgatók kiválasztását Magyar Imre felméréséné. „A bevezetőben említettek alapján azonban tudjuk, hogy a vizsgálaton megjelent 128 hallgató a mintegy 400 főből álló évfolyam jobbik része." Tehát a szerző azért választotta ezt a 128 embert, mert ezek a „jobbak" — várhatóan műveltebbek. A kívülálló olvasó talán azt gondolná, hogy mivel ezek a hallgatók csak évfolyamuk egészéhez viszonyítva jobbak — nem tudjuk, hogy más évfolyamokhoz mérve mit mutat a mérce — így e felmérés következtetéset is csak erre az évfolyamra vonatkozhatnak.

Nos, aki így gondolja — téved.

„Azt hisszük, hogy a kapott kép nem csupán medikusainkra, hanem bizonyos mértékig valamennyi egyetemi hallgatónkra is jellemző."

Bár „az általános áttekintés után" kapott kép nem ad okot elégedetlségre, a szerző véleménye szerint:

„Ha a vizsgálatot 400 hallgatón végezhettük volna el, ennél is rosszabb eredményt kaptunk volna."

Milyen megfontolás, előzetes kutatómunka eredményei alapján jutott Magyar Imre arra a következtetésre, hogy egy egyetem egy évfolyamának kb. egyharmad része — igaz a jobbik! — reprezentálhatja az illető szak összes hallgatójának, sőt „bizonyos mértékig valamennyi egyetemi hallgatónk" általános műveltségét?

Vajon miért éppen IV. éveseket kérdezett? Erre ugyan történik utalás — egyetemi tanulmányaik közepén tartanak — de ez megint csak a következtetések esetlegességét hangsúlyozza. Ez az egyediség, az eset specifikus jellege ugyan nem lebecsülendő, vajmi kevés általánosításra ad reális alapot. Hiszen hallgatóink ismeretszerzése nem zárul le, nem fejeződik be tanulmányaik közepén. Ilyen okokból vonjuk kétségbe, a kiválasztott 128 hallgató „illetékességét".

A következőkben a szerző által feltett kérdések közül vizsgálunk meg néhányat, egyben érintve a 128 hallgató válaszait, illetve ezek értékelését is.

„Általános tájékozódás céljából először négy olyan közhasznú kifejezés értelmezését kértük", melyek a felmérő szerint ma is használatosak. Valóban, az opportunista és a komformista ismert szavak — csak éppen nem a hallgatók körében használatosak, sőt a sajtó és a rádió sem beszél naponta opportunista és konformista politikusokról! (Valószínűleg azért, mert nem címkét ragasztunk, hanem elemzünk.)

Az előzetes várakozásnak megfelelően, az opportunista kifejezést a hallgatók 95%-a helyesen válaszolta meg. A szerző azonban úgy véli, hogy mivel „általában intenzív kötelező politikai oktatásban részesültek" a hallgatók, ezért ezt a kifejezést egy politikai magatartás jellemzésének tekintették. Ezért igényelné e kifejezés értelmének és föltehetőleg használatának — kiterjesztését. Jogos igény ez?

A „konformista" fogalom értelmének tisztázatlansága meglepetést okozott, hiszen „Többé-kevésbé helyes értelmezés mindössze 12 akadt". Az olvasó meglepetése viszont hasonló lehet, ugyanis az Idegen szavak kézi szótára (Kossuth 1961.) által adott értelmezés és a szerző által idézett rossz válaszok egyik-másika hasonlóságot mutat. Érdekes lenne kideríteni, hogy milyen mércével mérte a válaszokat.

A négy „közhasznú" kifejezés másik két tagja még ennyi sikert sem ért el a 128 hallgatónál.

„A peripatetikus kifejezés értelmét a 128 vizsgált hallgató közül csak 6 tudta megadni."

„Meglepő, hogy az intranzigens kifejezést mindössze 2 válasz értelmezte helyesen „tántoríthatatlannak".

Vajon milyen okokból kellene ismerni a vizsgált 128 hallgatónak a peripatetikus és intranzigens szavakat. Netán e közhasznú szavak gyakorisága miatt?

„A következő kérdések már szépirodalmi jellegűek. Milyen orvosfigurákat ismer a szépirodalomban?"

„A válaszok nagy csalódást okoztak. 42-en (32,8%) nem ismertek a szépirodalomban orvosalakot, illetve egyet sem neveztek meg. A válaszok egy részét magam nem tudom megítélni, mert általam nem ismert művek orvos-alakjairól van szó."

Fájdalom, mert szép kérdés. Vajon a mérnök hallgatók milyen mérnök figurákat ismernek a szépirodalomban? És a Testnevelési Főiskola hallgatói? Egyébként a szerzőt más csalódás is érte, mert mint írja „elsősorban Thomas Mann Varázshegyének Behrens tanácsosára és Krokowski doktorára gondoltam". Vajon milyen ismeretek alapján jutott arra a következtésre, hogy a negyedéves orvostanhallgatók körében a 850 oldalas Varázshegy népszerű, sokaktól olvasott regény?

Érdekes lenne azt is tudni, milyen választ vár a felmérő a következő felszólításra: Jellemezze egy mondatban Sartre-t!

A jellemzésekről: „Impresszionk az, hogy a hallgatók értékelésében túlzott fölény szerepel, mely nem alapszik megfelelő tényismereten."

Kár, hogy nem ismerjük azt a bizonyos ideális — megfelelő tényismeretet és jellemzést tartalmazó — egy mondatot!

Sajnos a 128 negyedévesből mindössze 11 ismerte a „Prokrusztész-ágy" jelentését. Pedig ez is „közhasználatú kifejezés . . ." (?)

Tetézi a bajokat, hogy a 128 hallgató 91,4%-a nem tudja ki volt Bramante?

Alkalmaz egy egészen kifinomult felmérési módszert is, mert Szinnyei szerepel a kérdőíven; de megállapítja, hogy „senki sem vette észre Szinyei-Merse nevének a kérdésben szereplő helytelen írásmódját".

És most jönnek a felmérésben a történelmi kérdések.

„Mi történt a világban Mátyás király uralkodása idején?"

„62 válasz negatív és 8 egészen értéktelen." Pedig fontos dolgok történtek ekkor, amit abból is tudunk, amit a szerző felsorol:

„VII. Károly 1461-ig uralkodik, azután XI. Lajos veszi át a trónt; Mátyás halálakor Rotterdami Erasmus 24 éves; Villon 1461-ben megírja Nagy Testamentumát; Gutenberg felfedezése nyomán megjelennek az első nyomtatott könyvek."

A válaszok nagy többsége Amerika felfedezését említi, mert valami különös értékrendszer alapján ezt az eseményt kötötték a hallgatók a XV. századhoz. Hát nem furcsa?

Földrajzból sem sikerült a 128 negyedévesnek tündökölni, pedig a kérdés itt azután tényleg segítőkész:

„Hol van Tanzánia? Tud-e róla valamit?"

Vajon erre mit kell felelni? Afrikában — tudok?

Senki nem vitatja, hogy az orvostanhallgatók, de bármely egyetem bármely hallgatói sem lehetnek elégedettek szakmai, vagy általános műveltségükkel.

Nem vitatja senki, a megismerési folyamatba épülő felmérési módszer hasznosságát sem. De ez a módszer csak úgy válhat eredményessé, ha kapcsolódik a folyamat más elemeivel, mintegy kölcsönösen kiegészítve egymást. Ellenkező esetben — csak jószándékú kérdezősködés.

TRÁSER LÁSZLÓ

Diáktársait képviseli

Az Egyetemi Könyvtár Tanácsában

534 bölcsészhallgató, 264 joghallgató, 648 természettudományi kari hallgató, 652 orvosegyetemista, 702 főiskolás volt beiratkozott látogatója az elmúlt tanévben az Egyetemi Könyvtárnak. Az olvasóteremben 1970-ben 90 százalékban egyetemisták és főiskolások dolgoztak. A kölcsönzésben hallgatóink aránya tavaly 62 százalékos volt. (— Adatok az Egyetemi Könyvtár 1970. évi működéséről beszámoló jelentésből).

— Adatok, amelyek arról „beszélnek", hogy hallgatóink nagy részének szüksége van a könyvtárra s, hogy igénybe is veszik szolgáltatásait. A kérések, kívánságok azonban eddig legtöbbször csak egyéntől-egyénhez szóltak: azaz a kölcsönző hallgatótól a velük foglalkozó könyvtári munkatárshoz.

— Ez a helyzet most megváltozott. *Az Egyetemi Könyvtár Tanácsának munkájában a KISZ-t, diáktársait képviselve részt vett Blum Judit másodéves bölcsészhallgató. Akinek* — mint beszélgetésünk során elmondta — *legfontosabb feladata az, hogy minél előbb megismerje a hallgatók könyvtárral kapcsolatos véleményét, igényeit és a továbbiakban a Tanácsban érdekeiket képviselje.* Mindenekelőtt széleskörű felmérés kezdődik. Mintegy 500 példányban *kérdőívek jutnak el a napokban a KISZ alapszervezethez, amelyeken mindenki elmondhatja a könyvtárral kacsolatos véleményét, problémáit, s a megoldásokra vonatkozó javaslatait.* (A kérdésekben többek között szerepel: Megfelelőnek tartják-e a hallgatók a könyvtár kölcsönzési időpontját a folyóiratolvasó nyitvatartását, a raktári kiszolgálást, a kölcsönzési lehetőségeket? Tudnak-e az olvasóteremben tanulni? Kapnak-e megfelelő segítséget kutatómunkájukhoz? Hozzá tudnak-e jutni a könyvtár állományában levő jegyzetekhez? Rendszeresen használják-e és hogyan a könyvtár szolgáltatásait?)

Ha a hallgatók ezekre a kérdőívekre lelkiismeretesen válaszolnak, akkor április végén a véleményeket összegezve már érdemben foglalkoznak a Könyvtári Tanácsban a problémákkal és fokozatosan megkezdhetik azok megoldását.

Ahhoz, hogy a könyvtár és a hallgatók kapcsolatát javítani lehessen *mindenekelőtt arra van szükség, hogy hallgatóink érdektelenségét sikerüljön felszámolni.* (Például azt az elég szomorú tényt, hogy a joghallgatóknak mindössze 7,8 százaléka látogatja rendszeresen az olvasótermet és 3 százalékuk jár kölcsönözni.) *Nagyon sokat segíthetnének abben a KISZ vezetők, az alapszervezeti tanulmányi felelősök.* Szorgalmazniok kellene, hogy *valamennyi hallgató megismerje a könyvtárat és látogassa is.* (Ne csak a kollégiumokra és a bölcsészkar irodalmi tanszékeire lehessen számítani ezen a téren!) Feltétlenül kívánatos, hogy valamennyi kar valamennyi első éves hallgatóját bevezessék a könyvtár használatának metódusába — a KISZ vezetők, a tanárok, a könyvtár munkatársaival együttműködve. Hasonló közös összefogással keresni kellene annak lehetőségeit, hogy *a diákok folyamatosan tájékozódhassanak az érkező új könyvekről, külföldi tudományos munkákról, jegyzetekről.* Több törődéssel nyilván *segíteni* lehetne a *jegyzethiány áldatlan állapotán* is. Például úgy, hogy a tanulmányi felelősök felmérnék a hiányzó jegyzetekre vonatkozó igényeket s a könyvtár sokszorosító részlegével, vagy a kari stencilezőkkel megállapodva házilag előállítanák a legfontosabb jegyzeteket, amelyeket azután a hallgatók bizonyos térítésért megkaphatnának. Azon is érdemes gondolkodni, hogy a könyvtárközi kölcsönzést fokozva lehetne-e ezen a téren valamit segíteni.

A későbbiekben feltétlenül *kívánatos a hallgatók képviselőjének kapcsolatot teremtenie a városi könyvtárakkal is,* hiszen közismert, hogy azokat is — elsősorban a Somogyi Könyvtárat — sok egyetemista látogatja.

Számos lehetőség van. Ezek felismeréséhez, megfelelő kihasználásához, egy ember, a Könyvtári Tanácsba delegált hallgató kevés. Segítséget vár és reméljük kap is.

— sz —

Tanulni — külföldön

Huszonöt V. éves egyetemi hallgatóból csak a napokban lett tanárjelölt. Most a második félév elején lépték át először az osztályok küszöbét, ahol tanítani fognak. Kicsit feszengve, félénken mozognak az évfolyamtársaik számára már minden arcával és zugával ismerős tanári szobákban — mondhatnám idegenek. A fehér köpenyeket még kissé szertartásosan veszik magukra, az osztálynaplók, tanmenetek, óratervezetek nekik még a tanév közepén is újak — most ismerkednek velük. S egy kissé a négy éve már általuk koptatott szegedi utcákkal, egyetemi előadókkal is — a messziről visszatért „őslakók" újrafelfedező örömével...

Leningrádból, Berlinből hazatért bölcsészek — ahogy magukat titulálják: *„a részképzettek"*. Orosz és német szakos hallgatók, akik félévet a Szovjetunióban és az NDK-ban töltöttek, azzal a céllal, hogy szakmai tudásukat gyarapítsák az idegennyelv természetes közegében történő gyakorlásával. Rengeteg élményt, tapasztalatot gyűjtöttek hat hónap alatt. Arról, hogy ezekből mennyi hasznos, illetve, hogy ezt a fél évet hogyan lehetett volna — és a következő években kiutazóknak hogyan lehetne — a legjobban kihasználni maguk is sokat vitatkoznak. A most még vége-hossza nincs élménybeszámolók áradatában négyen elmondták véleményüket arról, hogy a részképzés nekik mennyit is jelentett leendő hivatásuk szempontjából. Idézem őket, mert úgy érzem gondolataik, véleményük megfontolásra érdemes:

Kevés a félév?!

Horváth Judit kicsit szomorúan, némi nosztalgiával beszélt a Leningrádban töltött hónapokról. Szeretett volna még ottmaradni az év végéig, de nem kapott rá engedélyt.

— Kevés félév arra, hogy megismerjük a Szovjetuniót is, kellő nyelvgyakorlatra, tudásgyarapodásra is szert tegyünk. Azt hiszem a harmadévet kellene az orosz szakosoknak a Szovjetunióban tölteniük. Harmadévben több tantárgyuk van s ha azokat mind oroszul tanulják sokkal szélesebb skálán gyakorolhatják és sajátíthatják el a nyelvet. Nekünk a Gerzen Pedagógiai Főiskolán hetente húsz óránk volt. 8 óra beszédgyakorlat, 2 óra országismeret, azaz előadások a szovjet kultúráról, 2 óra fonetika, 2 óra gyakorlat, az orosz, mint idegen nyelv módszertani kérdéseiről. Négy óra választható speciál kollégium, illetve speciál szeminárium irodalomból és nyelvészetből, 2 óra szakdolgozati konzultáció. Három szabadnapunk volt egy héten, amit könyvtárban, vagy otthoni tanulással és kirándulásokkal tölthettünk. Aki komolyan akart, dolgozhatott. Én szerencsés voltam, mert a szakdolgozatomhoz a Puskinszkij Dom-ban értékes bibliográfiát találtam. Voltak persze olyanok, akik nem találtak megfelelő tanársegítőt, mert a szakdolgozati témájuknak nem volt a főiskolán specialistája... A tanároknak egyébként többet kellene követelniük a szemináriumokon és a vizsgákon. A szovjet kultúrával kapcsolatban színvonalasabb, sokoldalúbb előadásokat vártunk. A módszertani órák helyett pedig szívesebben jártam volna rendszeresen iskolákba hospitálni. Talán ezért is szorongok most kicsit a tanítástól, de úgy érzem, hogy a félév alatt látottakat, hallottakat, tapasztalataimat fel tudom majd használni arra, hogy élményszerűen tudjm a nyelvet tanítani.

Nagyobb követelményeket!

Kasnyik György is azzal kezdte a véleményét, hogy nem V. évben kellene kiküldeni a hallgatókat.

— Mert aki már túl van az összes szigorlatokon, felnőttnek érzi magát, annak már nem akaródzik tanulni. Éppen ezért meggondolandó, helyes-e mindenkit részképzésre küldeni, illetve az, hogy onnan miért nem küldik haza azokat, akik nem végzik becsületesen a munkájukat, nem törekednek arra, hogy minél többet megismerjenek az országból. Sajnos, az a tapasztalatom, hogy nem lehet a hallgatók öntudatára apellálni. Azt kell mondanom, hogy közülünk ki-ki öntudata szerint dolgozott keveset vagy semmit. Egyébként a nyelvi tudásunk szintjét elsősorban nem a főiskolán lehetett emelni, hanem a kollégiumban, ahol orosz diákokkal laktunk egy szobában. Rengeteget utaztam, láttam, tapasztaltam. Az élményeimet, a magammal hozott sok-sok diapozitívet és fotósorozatot felhasználhatom majd arra, hogy szemléletesebbé tegyem tanítványaimnak az orosz nép történelmét és nyelvét, a Szovjetuniót... Örültem volna, ha legalább fakulatíve lehetőségem nyílik iskolalátogatásokra, ha például a nyelvi laboratóriumokban folyó oktatást alaposabban megismerhettem volna... Ebben a félévben heti 32 óra elfoglaltságom van, két szaktárgyamat egyszerre tanítom, álllandóan órákra kell készülnöm, s félek, hogy kevés időm marad az államvizsgákra való felkészülésre...

Ne V. évben, hanem előbb!

Tóth Balázs a berlini Humboldt Egyetemen töltött félévről a következőket mondta:

— Az, hogy a külföldiekkel foglalkozó tanszéken tanultunk nem volt a legszerencsésebb. Heti 8 óra nyelvgyakorlat volt, amelyeken elsősorban irodalmi műveket elemeztünk és a kifejezések helyes használatát tanultuk. Hallgattunk heti 2 órás előadásokat az NDK irodalmából. A két óra kultúrpolitika túlságosan elvi síkon mozgott, sőt, az ott elhangzottak nagyrészét itthon már tanultuk. Én úgy érzem, a német ismerőseimmel folytatott beszélgetésekben többet tanultam, mint az egyetemen. Fél év kinn szerintem annyit ér, mint itthon az első és második évben. A kötelező óralátogatások alól fel kellene menteni a hallgatókat, mindenki választhassa az érdeklődésének legjobban megfelelő speciális képzési formákat. Nagyobb anyagi támogatás is elkelne, hogy jobban megismerhessék a diákok az NDK-t.

Aki akar, sokat tanulhat

Máté Mária azt hangsúlyozta, hogy nagyon segítőkészek voltak mindenben házigazdáik:

— Főleg azoknak volt jó, akik olyan témából szakdolgoztak, aminek specialistája volt az egyetem tanárai között. De volt olyan is közöttünk, aki tanáraink közbenjárására az akadémián dolgozó strukturalistákhoz járhatott szakdolgozatáról konzultálni. Mindenki tudott dolgozni, tanulni, aki akart. Igaz először olyan tárgyak is szerepeltek az órarendünkben, amiket mi itthon tanultunk, viszont például a kultúra történetéről nem tanultunk. Kifogásoltuk, hogy irodalomból Anna Seghers-el foglalkoztunk egész félévben, de ugyanakkor jó volt, az államvizsgára is hasznos lesz, hogy az 1945 utáni nyugatnémet irodalomról is hallottunk előadásokat. Nagy hiányosság volt viszont, hogy a német iskolarendszerről semmiféle fogalmat nem alkothattunk. A nyelvgyakorlati órák kiválóak voltak, napról napra készültünk rájuk, lelkesen tanultunk. Kevés a félév. Nem V. évben kellene részképzés, hanem II. vagy III. évben — akkor jelentene igazán sokat szakmailag az idegennyelv tanítására készülő hallgatóknak...

SZ. M.

Magyar karsztkutató Kubában

A Kubai Tudományos Akadémia jubileumi ülésszakot rendezett a Karsztkutató Szövetség megalakulásának 30. évfordulója alkalmából. Hazánkat dr. Jakucs László, a JATE Természeti Földrajzi Tanszékének vezetője képviselte.

A kubai tudományok döntő feladatává a szocialista forradalom után a gazdasági fejlődés meggyorsítása, a természet kincseinek fokozottabb kihasználása vált. A tudományos kutatásokat ennek megfelelően összpontosították. A forradalom céjainak elérését közvetlenül támogató területek — a mezőgazdasági termeléssel, állatenyésztéssel, orvosi gyakorlattal, a földrajzzal kapcsolatos kutatások — gyorsan fejlődtek. A csak elméleti jellegű tudományok fejlődése ugyanakkor lényegesen lassabbnak tűnik, ezek az állam részéről kevesebb támogatást is kapnak.

A földrajz két nagy ága, a természeti és a gazdasági földrajz közül Kubában a természeti földrajznak van nagyobb szerepe.

A kongresszus nem bomlott szekciókra, hanem az elhangzott 90 kubai és 22 külföldi előadás a geotudományok egész területét átfogta.

Kubában a karsztkutatások a gyakorlattal szorosan összefüggő problémákra irányulnak. *A mezőgazdaságilag hasznosítható karsztos területek vizsgálata, a karsztvíz öntözésre való felhasználása,* az *ivóvíz-kérdések* megoldása mind olyan kutatási cél, melyeknek megvalósítását a forradalom tűzte maga elé. A Kubai Tudományos Akadémia elnöke, *Antonio Nunez Jimenez,* régóta a legfőbb irányítója e fontos munkaterületnek. Jimenez barlangkutatóként részt vett Kuba felszabadításában is. A jelentős területeket elfoglaló mészkőhegyek és kismagasságú mészkőfennsíkok a népi forradalmároknak kitűnő menedékül szolgáltak. Az akadémia elnökének ma is magas katonai beosztása van.

A nyolc napos tanácskozáson *dr. Jakucs László* 3 előadást tartott.

A kongresszus munkájának befejeztével A. N. Jimenez Jakucs László számára Oriente tartományban szervezett egy külön kutatóutat, melyen mód nyílt arra, hogy kutatásaihoz értékes adatokat gyűjthessen Santiago de Cuba környékén és a Sierra Maestra hegyvonulataiban.

A kubai utazásnak szakmailag talán legérdekesebb része az volt, amikor addig még csak légifelvételekről ismert területek karsztjelenségeit kutatták fel a járhatatlan trópusi őserdőben, ahol csak bozótvágó késsel tudtak előrehaladni. Igen hasznos volt, hogy a trópusi karsztosodási folyamatokra vonatkozó szakirodalmi elméleteket most össze lehetett vetni a természet valóságával. A terepmunkát azonban a trópusi viszonyok sokszor nehézzé tették.

A magyar karsztkutatók eredményei egyébként korábban sem voltak ismeretlenek Kubában. A. Nunez Jimenez 1963-ban járt már Magyarországon. A kubai és a magyar földrajzkutatók így lassan már hagyományossá váló együttműködése azonban a jövőben még tovább is szélesedni fog. A Nemzetközi Földrajzi Unióban 1971. augusztusában hazánkban megrendezésre kerülő konferenciáján ugyanis ismét hozzánk érkeznek a kubai geomorfológusok, élükön A. Nunez Jimenezzel.

A havannai egyetemen tartott előadások utáni baráti megbeszélésen a kubai fél javaslatot tett a szegedi és a havannai egyetem kapcsolatának szorosabbá tételére is. Elsősorban tanárok cseréjét szorgalmazzák, szívesen fogadnák azonban azt is, ha a szegedi egyetemisták diákköri szinten keresnének kapcsolatokat a kubai hallgatókkal.

SIMON IMRE

ELKÉSZÜLT A FITOTRON

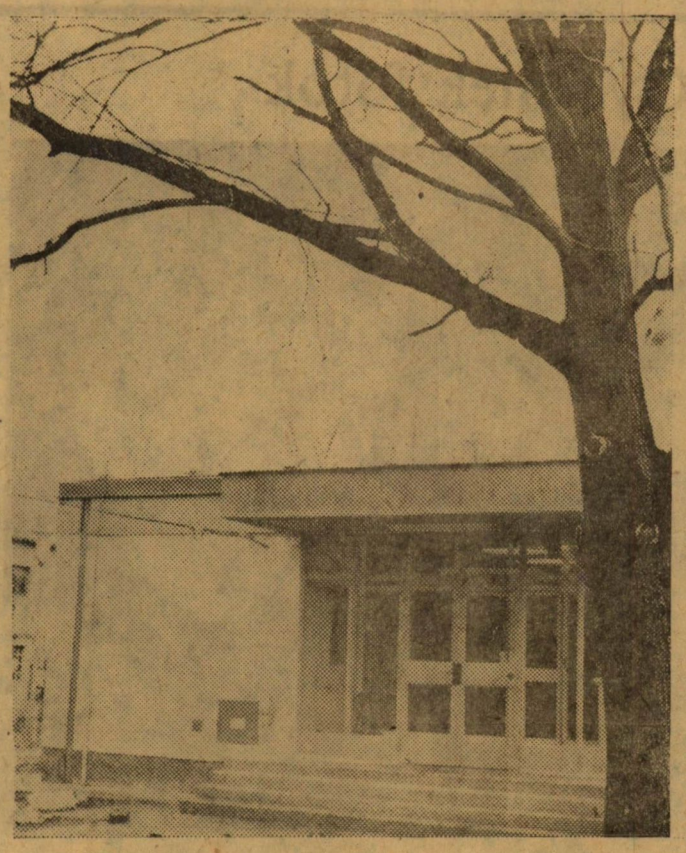

Az egyetem újszegedi füvészkertjében felépült új létesítmény klímaszobákból, laboratóriumokból, dolgozó- és műszerszobákból áll. A klímaszobákban kondicionáló berendezések segítségével tervszerűen, programozottan szabályozható a hőmérséklet, a fényerősség, a páratartalom, irányítható a levegő mozgása, a széndioxid-koncentráció: optimális körülményeket tudnak teremteni a növénybiológiai vizsgálatokhoz. A JATE Növényélettani és Növényrendszertani Tanszékének szerteágazó tudományos kutató munkájában és a hallgatók magasabb szintű képzésében is jelentős szerep jut a fitotronnak.

Postánkból:

Ilyen is van!

Minden kutatónak keserű perce, mikor kezében romlik el egy fontos műszer. A szomorú napokat, esetleg heteket az az idő jelenti, míg a javításra várni kell. Áll a munka. A műszerre beállított vizsgálatok, állatállomány értékelhetetlen módon kárbavész, stb...

Hogy mennyire nem kell ennek törvényszerűen így lennie, arra a SZOTE műszaki osztályától láttunk példát. Szombatra beteget jelentett az egyetlen sepktrofotométerünk. Három téma vizsgálata állt le. Megrendelő és szóbeli kérés a műszaki osztályra. Rövid tájékozódás után elhangzott Horváth főmérnök ígérete, hogy hétfőn megjavítja a budapesti szerviz. A csodában azóta hiszünk, amióta hétfőn valóban bekopogtatott a laboratóriumnak nevezett tekepályára a szerelő, a kapott információnak megfelelő alkatrészekkel. A műszer működik és jó.

Köszönet érte!

Bennünk él a remény, hogy elromlott eszközeinknek máskor is legfeljebb három napig kell javításra várniuk.

A GYÓGYSZERHATÁSTANI INTÉZET DOLGOZÓI

Külföldön láttuk:

Franciaország

Késő estig beszélgettünk, noteszomban egyre sokasodtak a teleírt lapok. Akkor az okozott gondot, hogy győzzem lejegyezni mindazt, amit dr. *Csanda Endre*, az Ideg- és Elmekórtani Klinika docense mesélt franciaországi élményeiről, most azért vagyok bajban, mert nem tudok választani: mit is írjak meg a sok érdekesség közül? Előre sajnálom azt, ami kimarad!

✡

Megtudtam, hogy Csanda doktor franciaországi tartózkodása tulajdonképpen tanulmányút volt. Ösztöndíjasként 1969. áprilisától 1970. áprilisáig dolgozott a párizsi Szent **Anna Kórház Idegsebészeti Intézetében. Elsősorban** tehát a kórházról, **az egyetemről** kérdeztem.

— Amikor kint voltam, **tíz orvosegyetem** volt Párizsban, valószínűleg azóta már nincs annyi. Külön-külön egy nagyobb kórházcsoporthoz tartoznak. Érdekes a felvételi rendszerük. Érettségi után mindenkit felvesznek az egyetemre, legrosszabb esetben egy másikra, de minden jelentkező bekerül. Úgy tartják, mindenkinek joga van egyetemre járni. Elmondta viszont, hogy a felvettek jelentős százalékát kiszűrik a második év végén, hogy éppen azért, mert ennyien vannak, sokan nem jutnak például boncoláshoz, hogy maguk a hallgatók panaszkodnak és szidják ezt a rendszert, elveszettnek, semmire nem használhatónak tartják ezt a két évet, jobban szeretnék, ha már az elején szelektálnának.

— Éppen fordított képe a mi helyzetünknek. Egy harmadik utat keilene találni, valószínűleg ez lenne a legjobb megoldás.

✡

És ha már itt tartunk, elmagyarázza a francia oktatási rendszer másik érdekességét, hogy a hallgatókat pályázat útján két kategóriába osztják: „externek" és „internek". Már negyedéves korától lehet valaki intern, de még a diploma után is maradhat négy vagy öt évig. Intern a legkiválóbbak közül való és csak a hallgatók kis százaléka lehet, ezért meglehetősen kedvező helyzetben vannak, lakásnál, étkezésnél jelentős előnyt élveznek. Önálló kutatómunkát kell végezniük, délelőttönként pedig az osztályokon dolgoznak. „Ezért is jobb az orvosi ellátottság Franciaországban, mint nálunk. Ezzel szemben az ügyeleti rendszerük nem olyan fejlett, mint itt. Előfordul, hogy péntek déltől hétfő reggelig nem megfelelő szakember ügyel. Ez elméletileg elnézhető, de gyakoratilag egyáltalán nem. Ezért is mondják, hogy orvosnak jobb Franciaországban, de betegnek lenni jobb Magyarországon."

Mit kell tennie az intern-nek, hogy az is maradhasson? A pályázattal tulajdonképpen csak egy fél évre vagy évre biztosította az életét, ha az osztályon megállja a helyét, akkor nyer újabb jogot internségre. — Megfigyeltem — mesélte Csanda doktor —, hogy különösebben nem mondanak, nem magyaráznak nekik semmit, de rossznéven sem vesznek. Önmaguktól kell beleszokni az új helyzetbe, betörni, felvenni a klinikai magatartást. Láttam civil fiatalembert — internt, aki vizit idején mert kérdezgetni egyet s mást a professzortól. És a professzor válaszolt! Lehet, nagyon egyszerű, nagyon primitív a kérdés — kérdezni, vitatkozni lehet, nem vállveregetős a stílus. Tetszett ez a franciás könnyedség, még a tudományban is.

✡

Említett néhány kuriózumot a francia diákok életéből, beszélt mindenek előtt a Qartier Latin színes kavargó életéről, ahol egyébként ő is lakott. „Érdekes helyzetben voltam — emlékszik vissza — tudományos rangban egyenlő az intézetvezetővel, mégis diák. Részt vettem összejöveteleiken, ha arról volt szó, én is felvettem múlt századbeli maskarát, meszeltem az éttermük falát — ezt mindig maguk festik és ebben segíteni egyébként a legjobb ajánlólevél — azt hiszem akkor fogadtak be igazán."

Hallhattam egy csokorra valót a francia diákcsínyekről, a „háborúskodásokról" is. Egy alkalommal az igazgató valamiben korlátozta őket, ezért leszerelték az összes WC ajtót, levitették Bordeaux-ba, ahonnan expressz utánvéttel feladták az igazgató címére.

✡

Kintléte alatt többször volt tanúja hatalmas sztrájkoknak. Amikor a teherautósok sztrájkoltak, teljesen megbénult az utcai forgalom, kamionjaikkal a kivezető főutakhoz álltak, percenként ha egy métert haladhattak a többi járművek. Többször sztrájkolt a Szent Anna kórház is. Nem tudták megmondani, hogy miért, de sztrájkoltak. Hogyan? Deklarálták, hogy mindent épp úgy elvégeznek, mint egyébként, de például semmit sem hajlandók adminisztrálni.

Vagy egy másik eset: Nem engedték be a kórház területére a nem ott dolgozók autóit. Az itt tartott neupatológiai kongresszus résztvevői így kénytelenek voltak valahol máshol parkolóhelyet keresni — ami nem is olyan egyszerű dolog Párizsban — és gyalog bemenni. Nem tettek kivételt egy világhírű professzorral, a kongresszus elnökével sem.

✡

Párizs?

— Úgy tartják számon, mint a „bűnök városát". Nem igaz! Szabadelvűségükkel együtt a franciák sokkal erkölcsösebben élnek, mint mutatják.

— Mindig élmény volt végigmenni a Szent Mihály utcán és nézelődni. A maxi akkor jött divatba, de akadt cilindert viselő férfi is, sőt olyan, aki kismajommal a vállán sétált.

— A franciák saját életükbe nehezen engednek bepillantani. Több hónap telt el, amíg az első vacsorameghívást megkaptam. Aki házuk küszöbét átlépi, annak előbb „tízszeres szűrőn" kell átmennie.

A nagy szabadság közelről egészen más, mint képzelnénk. Megdöbbentő a kasztrendszer! „Pied noir"-nak, fekete lábúnak nevezik azokat, akik Algériából költöztek az országba. És ezt éreztetik velük még akkor is, ha származásra franciák.

Párizs?

— Külön műfaj. Nem Franciaország, de az egész világ koncentrátuma.

✡

És végül arról, hogy merre járt még? Lyon, Avignon, Marseille, Montpellier, Toulouse, Bordeaux — néhány város azok közül, ahol még Párizson kívül megfordult. Hová utazna el mégegyszer legszívesebben? — Baszk földre. Nagyon érdekes emberek. Nem mulasztják el elmondani, hogy ők nem spanyolok, nem franciák, hanem baszkok. Kitartóan ragaszkodnak nemzeti nyelvükhöz és kultúrájukhoz. Mentalitásuk emlékeztet a székelyekére. csavaros észjárásúak, demokratikus érzeműek és nagyon nyíltszívűek. A párizsi kasztrendszer ellenpéldájaként mesélt egy művelt, gazdag baszk vállalkozóról, aki tegeződik a parasztokkal, együtt kuglizik és horgászik velük.

S. N. E

Gazdag kulturális program

A JATE terveiből

A szórakozási, önművelési igényeket kielégítő, gazdag, színes programot állított össze a József Attila Tudományegyetem Kulturális Bizottsága a második félévre is. *Ambrus György* kulturális előadó arról tájékoztatott, hogy a *hagyományos, állandó rendezvénysorozatok* (a Collegium Artium et Polytechnikum, az Art Kino, a Filmesztétikai Kör és a Filmmúzeum) műsortervét a napokban rögzítik. „Fix pont":

A *február 26-án* tartandó *farsangi bál* a Tisza szállóban, *Újlaky Károly előadói estje március 11-én* (19 órakor a Maximumban), a *„Szálljatok szép szavak"* rádiós vetélkedő városi selejtezőjének megrendezése március 15-én (ugyancsak a Maximumban).

Az *Egyetemi Énekkar hangversenye* és az *Egyetemi Népitánccsoport bemutatója* áprilisban.

Néhány közismert előadóművésszel — például *Sándor Györggyel, Békés Itallával, Major Tamással, Törőcsik Marival, Sztankay Istvánnal, Tolnai Miklóssal, Janka Bélával* — tárgyalások folynak és valószínűleg közülük többen *önálló esteken* mutatkoznak be még ebben a félévben az egyetemi közönségnek. Tervezik, hogy a *Szegedi Nemzeti Színház művészei stúdióelőadáson* mutatják be *Harold Pinter: Ételift* című darabját.

Az *Egyetemi Színpad* továbbra is „tájol" Déry Tibor: Óriáscsecsemő című darabjával (Pécsett, Szolnokon, Kiskunfélegyházán és más városokban), de a 25. előadást márciusban ismét a Maximum közönsége láthatja. *Felújítják a Radnóti emlékműsorukat* is, amellyel a „Szálljatok szép szavak" vetélkedőn indulnak, illetve *Pilinszky János: Kz — oratóriumával együtt önálló estén* mutatnak be. *Két új bemutatót is terveznek* — a darabokat Brecht, Ruzsevics, Arraball, Lorca műveiből választják ki. Az együttes tagjai egész félévben rendszeresen stúdiómunkát, *„színész edzést"* végeznek s valószínűleg társulaton belüli vetélkedésre is sor kerül:

Két Harold Pinter jelenetben bizonyíthatja mindenki képességeit *az Ady téri épület pincéjében* berendezendő új próbateremben (ahol egyébként kísérleti jelleggel esetenként 40—50 főnyi közönséget szívesen látnak majd színjátszóink.

A rendezők természetesen valamennyi rendezvényéről időben értesítik a közönséget — érdemes nyitott szemmel járni az egyetem folyosóin, észrevenni a plakátokat és elmenni az előadásokra. A következő hetek „egyéni akcióprogramjainak" könnyebb összeállításához olvasóink figyelmébe ajánljuk az Art Kino Antonioni sorozatát és a Collegium Artium műsorát.

Art Kino:

Március 5. A kiáltás
Március 19. A kaland
Március 26. Napfogyatkozás
Április 16. Nagyítás
Április 23. Zabriskie Point
Május 4. Egy új magyar film bemutatója és vitája.

(A vetítésekre az Auditorium Maximumban kerül sor a fenti napokon 19 órakor.)

Collégium Artium:

I. Színháztudományi szekció:

Március 2.: A diákszínjátszás, az amatőr mozgalom és a korszerű színjátszás problémái. (Vitaest)

Előadó: Paál István rendező:

II. Képzőművészeti szekció:

Március 9.: A műalkotások strukturális elemzése.

Előadó: Vinkler László főiskolai tanár.

Március 16.: A festészet — mi a kép, a festő funkciója az emberi világban?

Előadó: Dr. Mezei Árpád főiskolai tanár, művészet—pszichológus.

Március 23.: A magyar képzőművészet nemzeti jellege.

Előadó: Dr. Solymár István művészettörténész, a Nemzeti Galéria főigazgató helyettese.

III. Zenetudományi szekció: „A XIX. század romantikája"

Vezető: Dr. Nagy István a Zeneművészeti Szakiskola tanára.

Március 30.: Mi a romantika? Zene és társadalom kapcsolata a XIX. században.

Előadó: Dr. Káldor János zeneesztéta.

Április 13.: A kor és mesterek hangszeres és vokális művei. (Schubert, Mendelssohn, Chopin, és Schumann.)

Április 20.: A romantika kamara muzsikája.

Április 27.: A dal virágkora.

Május 4.: A romantika kiemelkedő hegedű és zongoraversenyei.

Május 11.: A romantika felbomlása és a modern zene keletkezése.

(A szimfonikus műveket hanglemezen, dalokat és hangszeres műveket élő előadásban mutatják be. Közreműködnek: a Zeneművészeti Főiskola szegedi tagozatának művésztanárai és növendékei, a Tanárképző Főiskola művésztanárai, a Szegedi Nemzeti Színház művészei.) Az előadások a fenti napokon este 8 órakor kezdődnek a Természettudományi Kar Béke épületének tantermében (Rerrich Béla tér).

IV. Collégium Polytechnikum:

Március 1.: Laserek.

Előadó: Dr. Kozma László docens.

Március 22.: A házasság pszichológiai kérdései.

Előadó: Dr. Veczkó József adjunktus.

Március 30.: A nemi élet orvosi szemmel.

(Az előadásokat a jelzett napokon 20 órakor a Bolyai Kollégium társalgójában (Hunyadi János sgt. 2.) tartják.)

A Széphalom repertóriuma

Új kiadványsorozatot indított a József Attila Tudományegyetem Könyvtára. A sorozat első számaként a közelmúltban jelent meg — Lisztes László és Palotás Gyuláné összeállításában — a Széphalom repertóriuma. A Széphalom című irodalmi és tudományos folyóirat a szegedi egyetem tanárai és a városban élő írók által 1926-ban alakított Széphalom-Kör 1927. januárjában indított lapja volt. A róla készült repertórium összeállítói a folyóirat 15 kötetének anyagát sokoldalú tartalmához igazodó szakrendbe sorolták, név- és tárgymutatóval látták el. A bevezetőben a szerzők jelentős irodalomtörténeti tényt bizonyítanak. A magyar irodalmi lexikon 1942—1943-ra, A magyar irodalom története pedig 1942-re datálja a Széphalom megszűnését. Az Egyetemi Könyvtár munkatársai kutatásaik során megtalálták a Széphalom 15. kötetének ügyészségi példányát, amelyen 1944-es dátumbélyegző lenyomat tanúskodik arról, hogy a folyóirat még a fenti évben is megjelent.

Gyermek fotók

Leonhardt Mária biológia-mezőgazdasági ismeretek szakon tanul, a Tanárképző Főiskola III. éves hallgatója. Tíz evvel ezelőtt kezdett fotózni. Képeivel már többször vett részt megyei pályázatokon, egy alkalommal országos pályázaton is szerepelt. Legszívesebben gyerekeket fényképez. Többször jutalmazták képeit ezüst és arany éremmel.

LUMPOK

— No, ide bemegyünk!

HA EZ ÍGY MEGY TOVÁBB

— Sajnálom, hamis ékszerrel nem engedhetem be!

MICSODA IDŐK?

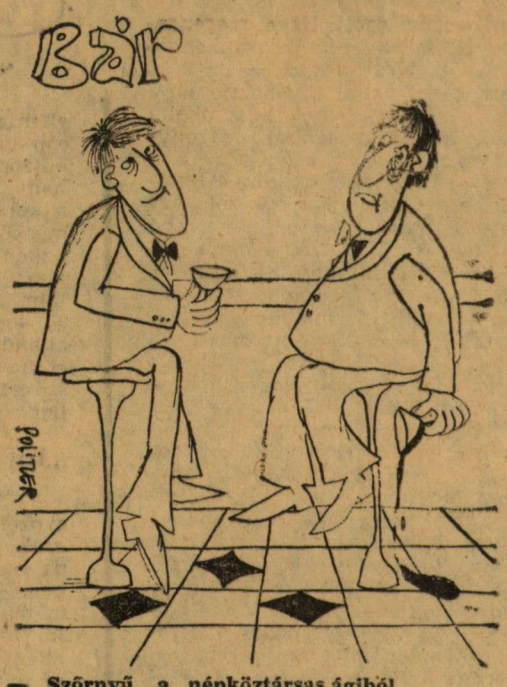

— Szőrnyű, a népköztársas ágiból alig telik két üveg Napoleonra

Ősbemutató az egyetemen

Vita Kovács András Staféta c. filmjéről

A FILM

Ha műfaját szeretném meghatározni, bajban lennék. Nem nevezhető játékfilmnek, de riportnak sem. Valahol a kettő között van. Kovács András a magyar filmművészetben szinte egyedülálló műfajt valósít meg, következetesen. Ennek első lépése a Nehéz emberek című riportfilm volt. Folytatta a sort a Falak, amely ugyan játékfilm, ha mereven kategorizálunk, de valójában számtalan riport, egyéni beszélgetés és vita után megszületett forgatókönyv terméke. Úgy érzem Kovács András legújabb filmjében a Stafétában a kettő szintézisét igyekszik megteremteni. A film írója és rendezője is Kovács, így az újabban divatos elnevezés szerint szerzői filmnek nevezhető. Olyan játékfilmről van szó, amelyben élő riportok is elhangzanak, sőt a rendező is néha bele-belekérdez, személytelenül ugyan (hisz nem látható), nem megszakítva a cselekményt, mégis riporteri módon. (Nem feladatom, vitatni a törekvések helyességét, megjegyzésének talán csak annyit, kimondottan képernyőre való műfajnak érzem, mint pl. a rendező Extázis 5-től 7-ig c. filmjét is.

A SZTORI

A kitűnő kezdő képsorok sugallják az egész film mondanivalóját. Gimnazista kislányok a váltófutást gyakorolják. Az egyik futónak át kell vennie a másiktól a stafétabotot. Ez csak úgy sikerülhet jól, ha a két futó, ha csupán néhány másodpercig is, de teljes szinkronban fut egymás mellett. A kis futók egyre jobban begyakorolják a váltás mozzanatait, egyre tökéletesebben sikerül a bot átadása. Hogyan sikerül ez a valóságban az egyetemekről kikerülő fiatal értelmiségiek és a személyi kultuszt megért mai vezetők között, erről szól a film. A két főhős, Zoltán (Bálint András) és Zsuzsa (Bencze Ilona f. h.) más más utat választ. Zoltán szeretne bent maradni az egyetemen, ezért csatlakozik, megalkuvások árán is Váradi professzor klikkjéhez. Zsuzsa magnetofonnal járja az iskolákat, adatokat gyűjt az évfolyamtársaival megírandó újságcikkhez, „Adalékok a pedagógia szükséges forradalmához". A cikk nem jelenhet meg, éppen Váradi vágja el. Neki ugyanis vitája van egy professzor társával, és úgy érzi, a cikk ellenfelét támogatná. Hogyan alakul ezután a két fiatal kapcsolata, melyikük útja helyesebb, vagy járhatóbb? Ezek azok a kérdések, melyeket maga a rendező sem dönt el, ránk bízva a probléma megoldását. Persze ezek csak a fő kérdések, a vita során egy szorgalmas felszólaló, pontosan tizenhárom problémafelvetést érzett, és lehet, hogy nem is számolt pontosan. Saját véleményem helyett hadd idézzek a felszólalásokból.

A VITA

A Szegedi Egyetem egy korábbi számában jelent meg Benedek Mihály írása Cirkusz címmel a Szerelmesfilm bemutatóját követő vitáról. Sajnos jobbat én sem tudok mondani a Kovács András részvételével lezajlott mostani vitáról. Vita helyett inkább talán beszélgetést kellene írnom, mert bár az Auditórium Maximum helyiségét szinültig megtölttötte az egyetemi ifjúság és a film után is sokan ott maradtak amolyan igazán parázs vita nem igen alakult ki. Sok mindenről szó esett, a ravasz manipulációtól kezdve az elidegenedésig, de igen kevés a pedagógiáról, a filmben megin-terjuvolt pedagógus igazáról és arról, vajon mi hogyan cselekednénk hasonlo szituációban. Szellemesen jegyezte meg az egyik hozzászóló „... Azt hiszem nem az a fontos, hogy Kovács András előre vagy visszalépett, vagy netán sasszézott saját művészetében, hanem, hogy mit akart nekünk mondani." A nézőtéren, vagy, hogy stílszerű maradjak, a vitatéren számos leendő pedagógus ült és hallgatott vagy valamilyen sajátos filmvita tolvajnyelven mondott valamit.

A beszélgetés végefelé így sommázta egy hozzászóló a véleményét: „Szomorú vagyok a vita miatt, úgy érzem a lényeges kérdések elsikkadtak, véleményem szerint ezt alátámasztja a rendező hallgatása is, aki eléggé csöndben maradt..."

A RENDEZŐ

Kovács András sem vesztegetett sok szót az elhangzottakra, inkább saját gondolatairól beszélt. Arról, mi inspirálta a film elkészítésére. „Tulajdonképpen a film egy bizonyos aggodalomból született. Jó pár évvel ezelőtt a Kortársban folyt egy vita a lakásépítkezésekről, akkoriban beszélgettem egy műegyetemi kollégiumban ötödévesekkel. Megkérdeztem mi erről a véleményük. Kiderült, egyszerűen nem is hallottak erről a vitáról, holott erre a szakmára készültek. Megdöbbentett ez a fajta közömbösség... Elkezdett irítálni ez a szituáció, és láttam, bizonyos üvegházi állapotban élnek ezek az egyetemisták. Engem egyformán irítál, hogy nincs meg a lehetőség erre a mozgásra, és az hogy az igény sincs meg. Ez természetesen összefügg, mert szerintem valódi közéleti magatartást kialakítani, valódi közéleti gyakorlat nélkül, nem lehet."

Felmerült a vita során, muszáj-e azt a stafétát átvenni, amit nem tartunk jónak? „Mindenki olyan botot vesz át, amit saját maga választ, én a stafétát ilyen értelemben használom, a fiataloknak meg kell választani azt, hogy mit folytatnak tovább, imitált botot ne vegyenek át. Keressék meg a szerintük helyes elveket, gyakorlatokat." Mégis melyik a helyes forma, Zsuzsa vagy Zoltán cselekszik megfelelően?

Hadd válaszoljak egy már történelmi példával.

„R. Garudy, a Francia Kommunista Párt Politikai Bizottságának tagja, bizonyos kérdésekben nem értett egyet a Központi Bizottsággal. Kiéleződött a vita, melynek eredményeként Garudy nyilvánosan publikálta véleményét polgári lapokban. Ezért kizárták a Kommunista Pártból. Gondolkoztam, mi lett volna a helyesebb: Ha továbbra is tagja marad a pártnak, ez esetben nem publikálhatja minden problémáját nyíltan, viszont a párt felső vezetésében sok mindent elérhet. Másik lehetőség, amit tulajdonképpen csinált, és ennek eredménye, hogy kizárták a pártból. Szerintem egyik sem jó alternatíva, mert ebben a vagy-vagyban nem lehet jól választani."

EPILÓGUS

Jó film-e a Staféta — kérdezheti joggal az olvasó, aki idáig jutott cikkemben. Egyértelmüen nem tudnék igennel válaszolni. Inkább azt mondanám, érdekes. Egy hallatlanul érdekes, minket egyetemistákat és különösen a pedagógusokat közelről is érintő problémahalmaz felvetése és vitatható megoldása. A film nyitottan hagyott kérdéseire mindenkinek önmagában kell a vá[illegible] megtalálnia. Érdemes megné[illegible]lemes hasznosan [illegible]tatkozni rajta.

D. G.

?

Pontrendszer

Gyógyszerésztudományi Kar Tanulmányi munka

3,51—4,00 0— 5 pont
4,00—4,50 5—10 pont
4,75—5,00 15—20 pont

Ezen kategóriákon belül differenciálni lehet pl. a jó rendűek között is (4,00, 4,10, 4,30, stb.).

TDK munka

A TDK munka értékelése 0—20 pontig terjedhet, a végzett munka eredményessége alapján, amelyet a témavezető állapít meg.

Ezen kívül: pályamunka, előadás: 0—10 pontig.

Elérhető maximális pontszám: 30 pont.

Agitációs és propaganda munka

Politikai előadások látogatása: 2 pont.

Aktív résztvétel, előadás tartása: 6 pont.

Ideológiai szemináriumokon a bejegyzés alapján:

megfelelt: 0 pont,
szorgalmas: 3 pont.
igen szorgalmas: 6 pont.

Ezen kategórián belül a politikai aktivitás fokozása céljából *nem maximáltuk* a pontszámot.

Társadalmi munka:

Minden végzett óra 1 pont.

Építőtábori részvétel: az évfolyam által elfogadott órák számának megfelelően.

Elérhető pontszám: 35.

Építőtáborosoknak: 40.

Kulturális tevékenység:

Egyetemi irodalmi színpad, tánccsoport, zenekari tagság: 10 pont.

„Nagybérlet" tulajdonos: 3 pont.

„Kisbérlet" tulajdonos: 1 pont.

Aktív résztvétel, előadás: 4 pont.

Maximális pontszám: 25 pont.

Sport munka:

Aktív résztvétel: 3 pont.

Maximális pontszám: 20 pont.

KISZ-vezetők értékelése:

A KISZ-vezetők munkája lényegében nem mérhető pontokkal, de ilyen irányu elfoglaltságaik miatt nem tudnak minden fent felsorolt rendezvényen részt venni, ezért hátrányba kerülhetnek. Ezen hátrány kiküszöbölésére 0—20 pontig adható pontszám, amit tevékenységük alapján fóruma megajánlhat, és ezt felsőbb KISZ-fórum hagyja jóvá végzett munkájuk alapján.

Ezen pontokat legalább 4 területről kell összeszedni.

Szankciók:

35—25 szóbeli,
25—15 írásbeli,
15 alatt javaslat a kizárásra a Szervezési Szabályzat figyelembevételével.

GYÓGYSZERÉSZKARI KISZ-BIZOTTSÁG

NÉVADÓ ÜNNEPSÉG

Hat gyereknek *Szilassi Péternek, Nemes Zoltánnak Seres Ildikónak, Lábas Évának, Gausz Péternek* és *Szegfű Kingának* rendezett névadó ünnepséget január 30-án az egyetemi Tárnácstermében a Ságvári Endre Gyakorló sadalmi Szervek Székházának kis ta-Általános Iskola Szakszervezeti Bizottsága. A meghitt hangulatú ünnepségen az iskola és az egyetem számos dolgozója mellett megjelent *dr. Márta Ferenc* rektor, *dr. Serfőző Lajos* oktatási rektorhelyettes és *dr. Harangozó József* a JATE Szakszervezeti Bizottságának titkára is. Először az iskola és az Egyetemi Könyvtár igazgatója köszöntötte a gyerekek szüleit, majd az úttörők kedves műsora következett, végül a szakszervezet az iskola és az egyetem dolgozói nevében ajándékokat adott át.

Szöllösi, — van, aki e nevet nem ismeri?

Nincs az a Szegeden végzett jogász, pedagógus, aki ne ismerné Szöllösi Sándort, a József Attila Diákotthon portását. Évtizedekig ült a portásfülkében.

Volt — és van — más őre is a kollégiumnak, de Szöllösi bácsit tartotta mindenki az igazinak. Az egykori birkózót, a szenvedélyes bélyeggyűjtőt.

Éjszakai nyugalma nem volt zavartalan 40 évig. Örökké felcsengették a kujtorgó diákok. Néha heccből egymás után ötször is. Nem morgott ő soha ezért, lecammogott köntösében a kapuig, félálomban is felismert mindenkit (még harmadnap is, ha nem szurkolta le a kapupénzt).

Hát igen, a kapupénz! Néha plafonig csapó vitahullámokat kavart ez az úgymond „feudális" intézmény a kollégiumi gyűléseken. Csak azt felejtették el az ellene hadakozók, hogy az éjszakai kirucccanásokon nem 50 fillér cserél gazdát a Sárkányban, a Csirkében, a Hungáriában...

A kollégisták kedvelték őt mindig. Tisztelték is, de bosszantották is. Nevet is kapott, mint egy-egy tanár: Szöllőnek, Vinogradovnak, Venyigének titulálták egymás között. Nem tiszteletlenségből, hanem diákos szeretetből. Bosszantani is csak személytelenül próbálták: sötét ablakokból repült be az üres konzervesdoboz, a pohár, a tejesüveg... Ilyenkor a négy emelet lakói ezt hallhatták: — Végtelenül pimaszok, végtelenül szemtelenek!

Néha visszafizetett nekünk ezekért a csínyekért: hajnalban söpörni kezdte a ledobált bádogdobozokat, üvegcserepeket. Nem volt az a mormota, aki ne ébredt volna fel erre a zajra.

Harag persze soha nem lett ezekből az összekoccanásokból.

Szöllösi bácsi gyűjtögette össze a háború után a kollégium széthurcolt berendezési tárgyait, hogy az új élet új kollégistái kényelmes helyre kerüljenek.

Jó néhány vizsgaidőszakot végigszurkolt a diákokkal. Egykori lakói között van ma egyetemi tanár, újságíró, katonatiszt, disszidens... Gólyák jöttek félénken, kamasz-pelyhekkel az állukon, meglett felnőttként távoztak diplomával zsebükben és Sanyi bácsi maradt a portásfülkében. Nyitotta a kaput, osztotta az ágynemőt a hazulról jött leveleket, telefonált, bosszankodott, kedélyesen megtárgyalta a friss totó-eredményeket... és ült karosszékében, nagyon sokat ült...

Most pihen, ráérő nyugdíjas, nagyokat sétál, mert eddig ezt nem tehette, rendezgeti bélyegalbumait, zavartalanul nézheti a tévé esti műsorát. M[illegible] érdemli már a nyugalmat a jó öre[illegible]

POLITZER TAMÁS

Vendégünk volt:

— Erőt, egészséget! Ugye megengedik hogy megeresszem a nyakkendőmet, nagyon meleg van itt — szólt, és energikus mozdulattal meglazította a torkát szorongató csomót, kigombolta ingnyakát, majd ugyanazzal a lendülettel folytatta.

— Nyilván csalódást okozok. Általában azt képzelik, hogy a bokszoló egy félelmetes dromedár ipse, aki azzal kezdi a napját, hogy éhgyomorra lecsapja az újságkihordót, tízóraira a postást és így tovább. Gondolom egy ilyen hordó fejű, két méteres izomtömeget vártak és helyette most itt áll Önök előtt egy kettéfűrészelt óriás. De nálunk úgysem a mennyiség a fontos, hanem a minőség...

Azt pedig három olimpiai bajnokság, amatőr és professzionista Európa bajnokságok fémjelzik, csupa aranyban *Papp Lászlónál*, a magyar ökölvívó válogatott keret vezető edzőjénél, aki *Fekete Pálnak*, az Ökölvívó Szövetség szakfelügyelőjének társaságában látogatott el február 13-án az *Orvostudományi Egyetem KISZ klubjába*. Itt pedig rajongói népes táborának felejthetetlen, hatvan percig vidámságtól izzó atmoszférájú élménybeszámolót produkált. Úgy, hogy reprodukálni tollal-papírral teljesen lehetetlen — legszívesebben egy helyszíni magnófelvételt nyújtanék át olvasóimnak...

Angyalföldi srác

— Onnan pedig kevés tárdanövendék került ki eddig. Nekem külön is szerencsém volt, mert két kocsma között laktunk. Már egész apró srác koromban arra vágytam hogy az ok nélkül, igazságtalanul kapott pofonokat visszaadhassam. Ezért mentünk el a haverommal bunyedzésre. Első alkalommal két olyan hatalmas pofont kaptam, hogy a muterom este a monoklik láttán az ajtóban azt kérdezte tőlem, kit tetszik keresni. Akkor még az volt a jelszó az öklözőknél, hogy akit először megvernek és utána mégis visszamegy, abból biztosan jó bokszoló lesz. Visszamentem... Felszabadulás után a Budapesti Vasutashoz igazoltam. Otthagytam a Magyar Optikai Műveket, ahol műszerész voltam és „olasz" szakmában folytattam: a Keleti pályaudvaron Trógerovics Milán lettem. Nemsokára aztán véletlenül válogatott is. Egyszer elszöktem hazulról egy versenyre bámészkodni. Az edzőm jött, hogy akar valamit kérni tőlem; jó, mondom, látatlanban is teljesítve van. Erre közölte, hogy a súlycsoportunk nevezett versenyzője beteg és nekem kell beszállnom bilirdozni. Rámhúzott egy kölcsönszerelést aminek a cipőjében kettőt kellett lépnem mire elindult. A nehézsúlyú bokámig érő gatyájában komolyan mondom nyugival unatkozhattam. Képzelhetik...

Igen élénken gesztikulálva teszi szemléletesebbé szavait kajánul mosolyog, kacsingat, mindkét keze állandóan mozog — mókázik; közönsége pedig gurul a nevetéstől.

— Akkor egy kicsit rosszul éreztem magam amikor betuszkoltak a ringbe. Ott kaptam bevezetésként az ellenfelemtől három hatalmas fülest. Erre felébredtem, bepipultam. Behunytam a szemem és ütöttem. Másnap azzal voltak tele az újságok, hogy egy ürge gyerek agyoncsapta a válogatott versenyzőt. Nem sokkal később első válogatott meccsemen kiütöttem osztrák

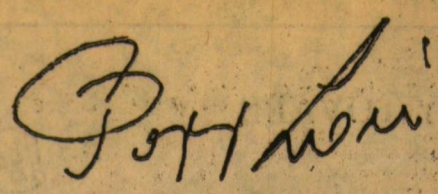

ellenfelemet is. Ettől kezdve az utcánkban lődörgő szeszkazánok előre köszöntek és nem akadt nap, hogy néhány fröccsre be ne invitálták volna a kocsmába. Nem csoda, ho volt olyan mérkőzésem is ebben az időben, amelyiken két ellenfelet láttam és sose az igazit találtam el, csak árnyékbokszoltam. Aztán abbahagytam — az ivást, és komolyan vettem az ökölvívást. Az állandó kontroll anyám volt, nem múlt el úgy nap, hogy ne jött volna este a szöveg: „Remélem voltál tréningen, te büdös kölyök?!"...

„Jól van, édes fiam!"

— Az 1948-as londoni olimpián négy győztes mérkőzésem után egyszerre csak a döntőben álltam. Egy pillanatig álmélkodtam a nagy lehetőségen, aztán arra gondoltam, hogy a mama biztosan örülne, meg mindenki, ha megnyerném. Nekiestem angol ellenfelemnek, csépeltem, csépeltem, de olyan szívós volt, mint a macska azért mégis hazahoztam az aranyat. Amit anyám az állomáson azzal vett át tőlem, hogy „Jól van, édes fiam! De most már hagyd abba, nem neked való a bunyó!"

Papp Laci 23 évvel ezelőtt nem fogadott szót édesanyjának; folytatta. S 1949-ben, 1951-ben Európa bajnokságokat nyert, 1952-ben és 1956-ban ismét felállt az olimpiai dobogó közepére.

— Azért, hogy ne engem nézzenek le — az mindig dühített. 52-ben az olimpián egy amerikai fickó ezzel nagyon berágatott. Hatalmas néger volt, csak pislogtam fel rá, amikor átlépett a szorító kötele felett. Adler Zsiga bácsi mosolygott is, amikor egymás mellett látott bennünket. Odaszóltam neki, hogy „Maga is temetésre jár röhögni, mi?" — aztán, amikor a hapsi az első menetben a lábamra lépett még jobban felmérgesedtem, ütöttem, ütöttem. A második menetben sutával (pedig mint később bevallotta „civilben" nem bal kezes) rácsaptam a gyomrára. Erre lekapta oda a kezét, akkor kétszer iszonyúan állonvágtam, hogy elkezdett forogni a szeme és összeesett...

A döntőben is „ihaj-csuhaj termelt", nagyon elfáradt, de amikor a hangosbemondón bejelentették, hogy győz Papp Magyarország — minden ólomsúly eltűnt a tagjaiból. S így volt ez Melbourn-ben is 1956-ban, ahol saját bevallása szerint „minőségi pofonokkal" nyerte harmadik olimpiai aranyérmét. Utána 8 évig élt

a profik kenyerén

Ami nagyon kemény dolog. Bizonyították ezt azok a filmfelvételek, amelyeket profimérkőzéseiről készítettek. Láthattuk, hogy — Papp Laci szellemes kommentárját idézve — a profi boksz társasjáték, üt ám az ellenfél is. A keményebbeket azonban mindig Ő ütötte. A filmkockákon egymás után hullottak ki a szorítóból az ellenfelek, a volt profi Európabajnok Cristensen, Rad Jonson, Peter Müller, Randi Sandi. A hallgatóság megbűvölten figyelte, mikor következik a bokszkirály által előre bekonferált „minőségi füles", hogy „dádázta meg, mint apa a fiát" nagyszájú osztrák ellenfelét, hogyan csinált „játszóteret a fiúk etetőjéből", hogy „dolgozta meg darabbérben" hatalmas termetű „kispajtásait". Közben némi iróniával elgondolkodtató megjegyzést is tett:

— Sajnos, ma az amatőröknél lassan már az lesz, hogy ha az egyik megüti a másikat, akkor megintik, „Na, na!"...

Az ökölvívók állóképességéről

a válogatott edzéseiről

az élménybeszámolót követő beszélgetésben — amelyben dr. Sávay Gyula egyetemi tanár, az Általános Orvostudományi Kar dékánhelyettese, Tari János és dr. Takács Károly, a Testnevelési Tanszék tanárai, a SZOTE KISZ Sportbizottságának vezetői is részt vettek — sok szó esett. Fekete Pál és Papp László véleménye szerint a régi magyar ökölvívó stílus újjászületőben van. Technikai fölényünkkel voltak eredményesek a magyar fiúk a tavalyi Junior Európa Bajnokságon. A felnőtt versenyzőknek technikájuk csiszolása mellett elsősorban erőnlétüket kell fejleszteni. Nem „favágás" a válogatott keret favágással történő edzése; ez a munka kiválóan megmozgatja a megfelelő izomcsoportokat, legalább olyan hasznos, mint a monoton, unalmas, hagyományos edzőmunka. Megtudtuk azt is, hogy a két kitűnő szakember a jelenlegi élgárdából Gedót, Badarit, Kajdit és Orbánt tartja elsősorban képesnek arra, hogy érmeket szerezzenek a soron következő Európa bajnokságon. Bízunk benne, hogy reményük valóra válik s Papp László a jövőben még hosszú ideig tanítványaival szerez újabb dicsőségeket a magyar ökölvívó sportnak.

SZABÓ MAGDOLNA

A MÓR megtette? mehet?

Teljesen felháborító. Mármint, hogy még mindig vannak, akik „apróságokon" felháborodnak. Sőt, olyanok is vannak, akik folyamatosan háborognak; konokul — a saját vélt, szakmailag és pedagógiailag jól megalapozott igazuk — mellett kitartanak, fittyet hányva az új követelményeknek.

Érthetetlen, hogy miért tűrjük még és meddig hagyjuk az ilyeneket dolgozni. Kinek jó ez? Azoknak a sportolóknak, akiket egy olyan edző irányít, akiről köztudomású, hogy már közel húsz éve sohasem akart és akar versenyt futni az egyéni teljesítőképességgel. Olyan, aki képtelen minden lehetséges szankcióval arra kényszeríteni versenyzőit, hogy az utolsó szuszig megfeszülve kihajtsák magukból a magasabb minősítési szinthez szükséges centimétereket, másodperceket, amelyek eléréséhez nincs tehetségük. Olyan, aki egyesületi érdekekre fütyülve megtűr a szakosztályban az élsportolók mellett mindenféle közepes képességű csak rendszeres sportolásra vágyó egyetemistákat. Ahelyett, hogy a minőségi szemléletet mindenek fölött valónak tartva a többi edzők példájára elvenné a felszerelést és vele a sportolási kedvet örökre azoktól, akik, ezt meg nem érdemlik, mert időnként holmi tanulmányi kötelezettségekre hivatkozva nem tudnak az egyesület rendelkezésére állni. Olyan edző, akinek a csapattag valamiféle kétes pedagógiai tapasztalatai alapján még embernek is számít. Aki makacsul hisz abban, hogy jobb eredmények eléréséhez fontos egy szakosztályon belül holmi közösségi szellem. Aki még arra sem átall apellálni, hogy az egyetemi sportegyesületben versenyzőkkel való bánásmódnál számításba veendő, hogy később ezek pedagógusok, orvosok, s mint ilyenek közösség, társadalomformáló emberek lesznek. Aki azért hagyja, hogy a sportkör drága felszerelését ezek a mihasznák koptassák, mert ezekből később esetleg az ő hiú ábrándjai szerint a magyar sportélet lelkes támogatói, vezetői lehetnek. Sőt, aki arra is vetemedik, hogy az egyesület vezetőivel szemben állva kétes haszonnal kecsegtető tömegsportnak nevezett mozgalom kortesévé szegődjön: az élsportolóktól, főleg az aranylábú gyerektől vonná meg a betevő kalóriapénz felesleges részét azért, hogy az egyetemisták tanulás helyett hetente két órára ugra-bugrálni mehessenek — a szakmai színvonal rovására.

Na, nem! Elég volt! Az ilyennek nem itt, ezen a félig egyetemi egyesületen belül a helye! Felháborodhat-e bárki azon, hogy az ilyen edzőnek útilaput kötöttek a talpa alá, egyetlen köszönő szó nélkül bocsátva el tizennyolc év után az atlétikai szakosztályától. Kell itt bármiféle magyarázat? Van itt helye háborgásnak a neveltjei vagy bárki más részéről? Egyszerű: a mór megtette kötelességét, a mór mehet. Sőt; menjen, *jöjjön vissza a tanítványai közé. Mi mindig szeretettel fogadjuk, János bácsi!*

SZ. M.

Kósza hírek

ellenére: *nem számolják fel egyelőre az Ady-téri sporttelepet.* Sőt: elkészült a kosár- és a kézilabda pályák világító berendezése, így a tavasszal már esti mérkőzésekre is sor kerülhet. A pályák este 9 óraig állnak majd a hallgatók rendelkezésére. Átalakítási munkálatokat végeznek *a sporttelepen található épületben. Az emeleti szobákban kap helyet nemsokára a Testnevelési Tanszék!* A földszinten új szertárhelyiségeket, új zuhanyozókat és három-három férfi és női öltözőt rendeznek be.

Lapunk 1971. február 8-i számában elírás történt. A „Patrónusok—patronáltak" című összeállításunkban dr. Kulka Frigyes egyetemi tanár kereszt-nevét helytelenül jelentettük meg.

☆

Ugyanebben a számban: a József Attila Tudományegyetem új jelvénye nem Károlyi Mihály, hanem Varga Antal grafikája.

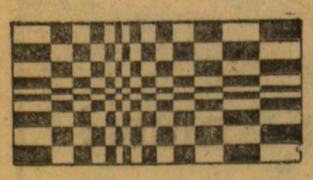

SAKK

Rovatvezető: dr. Mosonyi Kálmán

Zónaközi döntő Palma di Mallorcán

Karintny Frigyes óta szokásos „megmagyarázni a bizonyítványunkat". A zónaközi cénto befejezése óta lépten-nyomon szembetaláljuk magunkat a kérdéssel: mi történt Portisch-sal? Miért nem jutott be az első hat közé? Röviden: magyarázzuk meg Portisch nagymester bizonyítványát.

Ez bizony nem olyan egyszerű, többek között azért sem, mert Portisch nem szerepelt rosszul Palma di Mallorcán, csupán kevesebbet produkált, mint amennyit a közvélemény várt tőle. 13 és fél pontot ért el 23 játszmából, ez 59 százalékos eredmény egy olyan mezőnyben, ahol a resztvevők kétharmada nemzetközi nagymester, a többi pedig nemzetközi mester. Portisch pályafutásának nem tartozik a legfényesebb lapjai közé a palmai verseny, de szégyenkeznie sem kell miatta. Nem volt nagy formában, ez igaz, de jól küzdött, csak fél ponttal maradt le a továbbjutásról. Végig versenyben volt a továbbjutásért, nem roppant össze, lemaradása nem volt tragikus. Még azzal is igazat mondunk, hogy Fortuna igazán nem volt kegyes hozzá — csak azt nem szabad elfelejteni, hogy a balszerencse is ellenfél, arra hivatkozni nem hasznos dolog.

Nézegetjük a játszmákat, s felidézzük, mi történt a versenyen. Nagyon rosszul indult a verseny. Az első remis Gellerrel rendben van, de a második fordulóban Ivkov ellen már jobb állása morzsolódott le döntetlenre. A harmadik és negyedik játszmában azonban már érezni lehetett, hogy baj van: Minics ellen rosszabb állást mentett keserves küzdelemben döntetlenre, Polugajevszkij ellen pedig remis állást erőltetett ugyérsre — és vesztett.

Ezután megkönnyebültünk, két szép győzelem a két dél-amerikai: Mecking és Rubinetti ellen. Ezután súlyos napok következtek: remis állásból vereség Uhlmann ellen, majd két vesztett állás megmentése remire Tajmanov és Suttles ellen. Különösen az utóbbi volt fájdalmas, mert ebben a mezőnyben a kanadai mester nem tartozik a nagyágyúk közé. A mélypont után újból lendületbe jött a magyar nagymester: talán az adta vissza az önbizalmát, hogy a vezető Fischer ellen végig ő kezdeményezett, s az amerikai nagymesternek kellett küzdenie a remisért. Legyőzte a két cseh nagymestert, Filipet és Hortot, s ezzel „félidőben" felzárkózott az élcsoporthoz: Fischer 8,5, Geller 8, Hübner, Uhlmann 7,5, Portisch hetedmagával 7 pont. Itt még nem gondoltuk, hogy nem jut tovább.

Megint nehéz napok következtek. A görcsös félelem a remistől három hátrányos, bonyolult állást eredményezett, három átelemzett éjszakát és három küzdelmes döntetlent Hübner, Szmiszlov és Addison ellen. Portisch bírta a fáradalmakat, kondícióval is jól állt, nem roppant össze, s két szép győzelemmel javított Gligorics és Beshewski ellen. A finis előtt jól állt: Fischer 12,5, Geller 12, Hübner 11,5 ponttal állt az első három helyen, mögöttük Portisch, Larsen, Mecking és Tajmanov 11—11 ponttal, Gligorics, Polugajevszkij és Uhlmann 10,5—10,5 ponttal. És neki voltak a — látszólag — leggyengébb ellenfelei hátra.

S éppen ez az öt játszma nem sikerült, pedig elég lett volna 3 pont a továbbjutáshoz. A gyengén szereplő Matulovics pont ellene fogott ki jó napot, újabb keserves döntetlen, a fülöpszigeti Naranját az olimpián néhány lépésben szépen csapta agyon — közöltük is annakidején a játszmát — most nem bírt vele, újabb remis. Larsen ellen jobban állt, gyalogost nyert, elutasította a dán nagymester döntetlen ajánlatát — s azután hibázott, ő került gyalog-hátrányba, nehéz, de eltemető végjátékba. Nem tudjuk, lovagiasság, az esélyek reális értékelése, vagy okos erőgazdálkodás volt Larsen részéről, de nem kínozta Portischt, remist ajánlott, s ezt már oktalanság lett volna el nem fogadni. Az utolsó előtti fordulóban azután minden összeomlott: az utolsó helyezett kubai Jimenez ellen reális, katasztrofális vereség — és ezzel oda minden remény! Hiába győzött ezután Ujtumen ellen az utolsó fordulóban, a konkurrensek is győztek és vége!

A világbajnoki elődöntőkbe hat versenyző jutott: Fischer 18,5, Larsen, Geller, Hübner 15, Tajmanov és Uhlmann 14 ponttal. A további sorrend: Portisch, Szmiszlov 13,5, Polugajevszkij, Gligorics 13, Panno, Mecking 12,5 és így tovább.

Portisch nagy harcban esett el a továbbjutástól. Paradoxon, de azért nem sikerült, ami a legnagyobb érdeme volt ezen a versenyen, amit az amerikai Addison kérdése fogalmazott meg: „Ön az éjszakáit is a versenytermben óhajtja eltölteni?"

Vigasztaljuk magunkat Portisch legszebb játszmájával ezen a versenyen:

Portisch—Hort. Palma di Mallorca. 1970. **1. d4, Hf6 2. c4, g6 3. Hc3, d5 4. Hf3, Fg7 5. Vb3** (Az éles változat Portisch harci kedvenci árulkodik) **5. ..., dc: 6. Vc4:, 0—0 7. e4, Fg4 8. Fe2, Hfd7 9. Fe3, Hc6 10. 0—0—0, Hb6 11. Vc5, e6** (A játszma azon dől el, hogy melyik fél támadása lesz gyorsabb.) **12. Kb1, Vc8 13. h3, Ff3: 14. Ff3:, a5 15. Hb5, Bd8 16. g4, Bd7 17. h4, Vd8 18. h5, a4 19. hg:, hg: 20. Fe2, Ba5** (Következetesnek látszik, pedig végeredményben ennek a bástyának a tétova lépéseivel prédálja el a csehszlovák nagymester az időt, s juttatja előnyhöz ellenfelét.) **21. Vc3, Ba8 22. f4, a3 23. b3** (Ezzel a sötét támadás ki is fullad lényegében. Most Portisch következik.) **23. ..., Ve7 24. Ff2! Ha7 25. Ha7: Ba7: 26. Bh2, Vd6 27. Ve3, Ba8** (Elég sokat kóborolt ez a bástya, hogy most ott legyen, ahonnan elindult.) **28. Bdh1!, Bad8** (Persze nem jöhetett Fd4:, mert 29. e5!!, Fe3: 30. Bh8, Kg7 31. B1h7 matt) **29. e5, Vd4: 30. Vd4:, Bd4: 31. Fh4!!** (Tűzijáték következik. Fenyeget Ff5 védhetetlen mattal.) **31. ..., Kf8 32. Fg5** (Most Bh4 a fenyegetés 34. Fh8:, Bh8: 35. Bh2:, Kg7 36 Ff6 matt) **32. ... Hd5 33. Fd8, Bd2 34. Fg5, Be2** (A huszár nem mozdulhatott, védenie kell f6-ot) **35. Be2: Hc3+ 36. Kc2, Hc2: 37. Kd3** és sötét feladta, a huszár nem tud elmenekülni, így teljes bástyahátrányban marad.

TANULJ KOMBINÁLNI!
Szmirnov—Zseleznov
Szovjetunió, 1969.

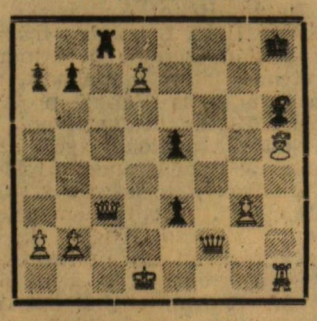

Világos: Kd1, Vc3, Bh1, Fh5, gy.: a2, b2, d7, g2 (8).

Sötét: Kh8, Vf2, Bc8, Fh6, gy.: a7, b7, e3, e5 (8).

Mindkét király szellősen áll. Sötét következik lépni, s pár lépésben dönt. Hogyan?

Megfejtés az előző számból: Ljubojevics—Radulovics. **1. Bd1, Vc7** (Ve7-re Fc5 a válasz) **2. Fb6!, Fe6? 3. Ve6:** és sötét feladta.

SZEGEDI
Egyetem

A József Attila Tudományegyetem, a Szegedi Orvostudományi Egyetem és a Tanárképző Főiskola lapja. Megjelenik havonta kétszer. Felelős szerkesztő: Fenákel Judit. Szerkesztőség: Szeged, Dugonics tér 12. Telefon: 12-067. Kiadásért felel: Kovács László, a Csongrád megyei Lapkiadó Vállalat igazgatója. Kiadóhivatal: Szeged, Magyar Tanácsköztársaság útja 10. Telefon: 13-562. A lapot az intézmények pártbizottságai terjesztik. Ára: 1 forint. Előfizetés egy évre: 17 forint.
Szegedi Nyomda